

Силабус курсу

Основні характеристики						
Назва українською мовою	Психологія мистецтва					
Назва англійською мовою	Psychology of art					
Код	025					
Спеціальність	Музичне мистецтво					
Освітня програма	Освітньо-наукова					
Рівень освіти	Доктор філософії					
Рік навчання	2					
Форма навчання	денна					
Кількість годин кредитів ECTS	120/4					
Розподіл годин за видами занять			Лекції	Практич. занят. (семінари)	Лабор. заняття (комп'ют. практ.)	Індив. заняття
	Години	48	12	-	-	СРС 60
Контрольні заходи	Екзамен	Залік	МКР <i>(вказати кількість)</i>	РГР, РР, ГР <i>(вказати кількість)</i>	ДКР <i>(вказати кількість)</i>	Реферат <i>(вказати кількість)</i>
	+	-	4	-	-	2
Статус дисципліни кредитного модуля	нормативний					
Мова викладання	українська					
Кадрове забезпечення						
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра історії музики та музичної етнографії					
Викладач (лекційні заняття)	Самойленко Олександра Іванівна orcid.org/0000-0002-2071-9587					
Е-mail та інші контакти викладача	al_sam@ukr.net +38 (098) 657 98 89					
Викладач (практичні / лабораторні заняття)	Самойленко Олександра Іванівна orcid.org/0000-0002-2071-9587					
Е-mail та інші контакти викладача	al_sam@ukr.net +38 (098) 657 98 89					
Цілі та предметні результати навчання						
Цілі дисципліни	Метою навчального курсу є надання знань з психології мистецтва як базової гуманітарної дисципліни, пов'язаної з вивченням психології свідомості, психології художньо-творчого процесу, психології музичного мислення. Предметні результати передбачають визначення психологічних засад мистецтва як вищої форми творчої діяльності та самоздійснення людини. Виявляються художні форми, жанрово-стильові канони як експлікація глибинних процесів людської свідомості, засадничі принципи музичної композиції як відображення психологічних антиномій ігри. Вивчаються поетика і семантика музики як психологічні параметри музичної творчості.					

Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як сучасного гуманітарія, усвідомлювати цінності людського суспільства та необхідність його культурно-мистецького розвитку. - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії мистецтва та людської свідомості, закономірностей психологічного розвитку людини. - Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу на основі психологічних та мистецтвознавчих категорій. - Здатність застосовувати знання у науково-дослідному процесі. - Здатність спілкуватися державною мовою у предметній мистецтвознавчій галузі як усно, так і письмово - Здатність до проведення наукових мистецтвознавчих досліджень на відповідному методологічному рівні. - Здатність до адаптації та дії в новій пізнавально-оцінній ситуації у сфері гуманітарної науки. - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у галузі наукового музикознавства. - Здатність до проведення наукового дисертаційного дослідження на відповідному рівні. - Здатність генерувати нові науково-дослідні мистецтвознавчі ідеї (історія). 		
Здатності	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність до визначення сучасних тенденцій розвитку проблеми смислової побудови свідомості. - Здатність до формування актуальних підходів до явища творчості та психологічних чинників творчого процесу. - Здатність до типології особистісних мистецьких психологічних структур у світлі теорії особистості. - Здатність до визначення психологічних засад естетичної діяльності, провідних сторін теорії катартичної дії мистецтва. - Здатність до пізнання різновидів художньої діяльності як вторинної модулюючої системи, природи художнього символу. 		
Результати навчання	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">Знання</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - своїх прав і обов'язків як члена суспільства, цінностей громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; - теорій, методів і функцій сучасної психології, сучасних концепцій психології мистецтва; - психологічних методів та інструментів художньої творчості, психологічного механізму музичного мистецтва; - психологічних факторів жанрових та стилевих форм музичного мистецтва організації; - психологічних передумов, методів оцінки музично-творчого процесу, зокрема музично-виконавського процесу. </td> </tr> </table>	Знання	<ul style="list-style-type: none"> - своїх прав і обов'язків як члена суспільства, цінностей громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; - теорій, методів і функцій сучасної психології, сучасних концепцій психології мистецтва; - психологічних методів та інструментів художньої творчості, психологічного механізму музичного мистецтва; - психологічних факторів жанрових та стилевих форм музичного мистецтва організації; - психологічних передумов, методів оцінки музично-творчого процесу, зокрема музично-виконавського процесу.
Знання	<ul style="list-style-type: none"> - своїх прав і обов'язків як члена суспільства, цінностей громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; - теорій, методів і функцій сучасної психології, сучасних концепцій психології мистецтва; - психологічних методів та інструментів художньої творчості, психологічного механізму музичного мистецтва; - психологічних факторів жанрових та стилевих форм музичного мистецтва організації; - психологічних передумов, методів оцінки музично-творчого процесу, зокрема музично-виконавського процесу. 		
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">Вміння</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми науково-дослідної роботи. - Демонструвати навички виявлення психологічних ракурсів мистецтва та ролі мистецьких форм у формуванні психології культури, психології особистісної свідомості. - Пошук, збирання та аналіз літературних даних, архівних матеріалів, мистецької фактології, побудова наукового мистецтвознавчого дискурсу, організація словесного викладу. </td> </tr> </table>	Вміння	<ul style="list-style-type: none"> - Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми науково-дослідної роботи. - Демонструвати навички виявлення психологічних ракурсів мистецтва та ролі мистецьких форм у формуванні психології культури, психології особистісної свідомості. - Пошук, збирання та аналіз літературних даних, архівних матеріалів, мистецької фактології, побудова наукового мистецтвознавчого дискурсу, організація словесного викладу.
Вміння	<ul style="list-style-type: none"> - Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми науково-дослідної роботи. - Демонструвати навички виявлення психологічних ракурсів мистецтва та ролі мистецьких форм у формуванні психології культури, психології особистісної свідомості. - Пошук, збирання та аналіз літературних даних, архівних матеріалів, мистецької фактології, побудова наукового мистецтвознавчого дискурсу, організація словесного викладу. 		

		<ul style="list-style-type: none"> - Обґрунтування дієвих методичних підходів до психологічного змісту художнього твору. - Аналіз процесу художньої комунікації у різних сферах музичного мистецтва. - Виявлення природи музичного образу та музично-мовних засобів, обґрунтування їх семантичних функцій. - Здатність до семантичних характеристик та концептуалізації стосовно змісту музичного твору, музично-творчого процесу. - Вміння самостійної роботи, гнучкого мислення, наукової рефлексії та критичності, самокритичності. - Індивідуальність, оригінальність, авторська самостійність наукового мислення та побудови науково-дослідного тексту, зокрема інноваційність та авторська результативність дисертаційного дискурсу.
Вимоги до підготовки слухачів (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню дисципліни)		<p>У структурно-логічній схемі дисципліна «Психологія мистецтва» вивчається на етапі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії і є дисципліною, що використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук, основних дисциплін попереднього циклу професійної та практичної підготовки. Це забезпечує можливість викладання дисципліни з урахуванням професійної орієнтації майбутніх докторів філософії.</p>
Зміст дисципліни (перелік тем)		<p>ТЕМА 1. Психологія свідомості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Сучасні тенденції розвитку проблеми свідомості. 1.2. Свідомість як психологічний феномен у роботах Л. С. Виготського. 1.3. Смысловая будова свідомості та її психосемантика. <p>ТЕМА 2. Психологія творчого процесу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Актуальні підходи до явища творчості, внутрішня й зовнішня обумовленість творчого процесу. 1.2. Психологія естетичної діяльності і психологічна обумовленість естетичних категорій. Явище естетичних емоцій. 1.3. Явище катарсису та теорії катартичного впливу мистецтва. <p>ТЕМА 3. Психологія художньої творчості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Родові ознаки мистецтва та різновиди художньої діяльності як вторинної моделюючої системи. 1.2. Психологічні детермінанти жанру й стилю в мистецтві. Теорія «відкритого твору» У. Еко 1.3. Природа і доцільність художнього символу. Психологічні аспекти процесу символізації. 3.4. Людина у світі гри. Психологічні антиномії гри. <p>ТЕМА 4. Психологія музичного мислення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Музика як мислення. Концепція музичної свідомості. Психологічні аспекти музикознавчого аналізу. 1.2. Поетика і семантика музики як психологічні параметри музичної творчості. 1.3. Музичні форми і музична мова як психологічні знакові явища.
Дидактичні методи		
На лекційних заняттях		Лекція 1 (6 год.). Категоріально-понятійний апарат психології мистецтва

	<p>(пояснення, проблемні завдання).</p> <p>Лекція 2 (6 год.). Свідомість як центральний предмет психології мистецтва (пояснення, дискусія).</p> <p>Лекція 3 (4 год.). Роль вчення Л. Виготського у становленні психології свідомості та теорії художніх емоцій види, особливості та характеристики (пояснення, презентація).</p>
	<p>мистецтва та теорії художніх емоцій (аналіз теоретичних положень, обговорення).</p> <p>Лекція 4 (8 год.). Закономірні сторони художньої творчості як психологічного явища (дискурсивна модель, категоріальні визначення, обговорення).</p> <p>Лекція 5 (6 год.). Жанр, стиль, символ у мистецтві як психологічні поняття й явища (пояснення, проблемні завдання)</p> <p>Лекція 6 (6 год.). Психологічні основи музичного мислення (пояснення, визначення, проблемні завдання)</p> <p>Лекція 7 (4 год.). Внутрішня форма в музиці та концепція музичної свідомості (пояснення, теоретичне моделювання, проблемні завдання)</p> <p>Лекція 8 (4 год.). Семантика та поетика в музиці як психологічні феномени (пояснення, дискусія, категоріальні визначення, прагматичні проєкції).</p> <p>Лекція 9 (2 год.). Музичний образ та музична мова: параметри психологічної взаємодії (пояснення, проблемні завдання).</p> <p>Лекція 10 (2 год.). Психологія сучасної музичної культури. Музичний артефакт (визначення, обговорення, теоретичні та практичні завдання)</p>
<p>На практичних заняттях</p>	<p>Практичне заняття 1. (2 год.). Реферативна презентація вчення Л. Виготського. Обговорення «Психології мистецтва» Л. Виготського (побудова дискурсу, категоризація, порівняльні характеристики)</p> <p>Практичне заняття 2. (2 год.). Реферативна презентація наукової літератури за проблемою психології свідомості (бесіда, дискусія, порівняльний дискурсивний аналіз)</p> <p>Практичне заняття 3. (2 год.). Естетичні (художні) емоції у різних жанрових системах музичного мистецтва (типологія, аналітичні порівняння, виконавські презентації)</p> <p>Практичне заняття 4. (2 год.). Оперна емоціологія (типологія, аналітичні порівняння, виконавські презентації)</p> <p>Практичне заняття 5. (2 год.). Емоційно-когнітивні стилі музичної творчості (предметна конкретизація, моделювання різних творчих ситуацій, опрацювання художніх канонів)</p> <p>Практичне заняття 6. (2 год.). Психологія музичної інтерпретації (демонстрація композиторських та виконавських підходів, порівняння музикознавчих методів)</p>
<p>Література основна</p>	<p>Артефакт. Артефакт культурный. Культурология. XX век. Словарь. Сост. статей А. Красноглазов, А. Флиер. СПб.: Университетская книга, 1997. С.44–46.</p> <p>Бахтин М. Автор и герой в эстетической деятельности. М.М. Бахтин. Эстетика словесного творчества. 2-ое изд. Сост. С. Бочаров. Прим. С. Бочарова и С. Аверинцева. М.: Искусство, 1986. С.9-191.</p> <p>Выготский Л. История развития высших психических функций. Л.С. Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах. Т.3. М.: Педагогика, 1983. С. 5-328.</p> <p>Выготский Л. Психология искусства. М.: Искусство, 1968. 576 с.</p> <p>Выготский Л. Педагогическая психология. Под ред. В.В.Давыдова. М.: Педагогика, 1991. 480 с.</p> <p>Зинченко В. Миры сознания и структура сознания. URL: http://development2005.narod.ru/books/zin.htm</p> <p>Зинченко В., Моргунов Е. Поступок и целостность человека по М.М. Бахтину. В. Зинченко, Е. Моргунов. Человек развивающийся: Очерки русской психологии. Гл. 2: Культурные традиции российской психологии. М.: 1994. С. 57–61</p> <p>Камчатнов А. М. А. А. Потебня и А. Ф. Лосев о внутренней форме слова. Русский филологический вестник. 1998. № 1-2. С. 16. URL:</p>

	<p>https://sites.google.com/site/kamchatnoff/ Дата доступа: 15.10.2015.</p> <p>Кирнарская Д. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика. М, 2003. 368 с.</p> <p>Леонтьев Д. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности. 3-е изд., доп. М.: Смысл, 2007. 511 с.</p> <p>Леонтьев А. Деятельность. Сознание. Личность. <i>Психология сознания</i>. СПб.: Питер, 2001. С. 72–81.</p> <p>Мамардашвили М. Эстетика мышления. Беседы. М., 2000. <i>Электронная публикация</i>. Центр гуманитарных технологий. URL: https://gtmarket.ru/laboratory/basis/5061;</p> <p>Динамика смысловой реальности. 3-е изд., доп. М.: Смысл, 2007. 511 с.</p> <p>Леонтьев А. Деятельность. Сознание. Личность. <i>Психология сознания</i>. СПб.: Питер, 2001. С. 72–81.</p> <p>Мамардашвили М. Эстетика мышления. Беседы. М., 2000. <i>Электронная публикация</i>. Центр гуманитарных технологий. URL: https://gtmarket.ru/laboratory/basis/5061</p>		
	<p>Рубинштейн С. О сознании. <i>Психология сознания</i>. СПб.: Питер, 2001. С. 47–55.</p> <p>Самойленко А. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога. Одесса: Астропринт, 2002. 244 с.</p> <p>Хоффман И. Активная память. Экспериментальные исследования и теория человеческой памяти: <i>Пер. с нем. К.М. Шоломия</i>. М.: Прогресс, 1986. 309 с.</p> <p>Шпет Г. Внутренняя форма слова. Этюды и вариации на темы Гумбольда. М., 2006. 216 с.</p> <p>Щедровицкий Д. Внутренний человек. <i>Электронное издание</i>, М., 2016. URL: http://shchedrovitskiy.ru/PDF/978-5-4212-0331-5_Vnutrenniy_chelovek.pdf</p> <p>Эйкен Р. Смысл и ценность жизни. М.: ЭЛИА-АРТО, 2008. 80 с.</p>		
Література додаткова	<p>Выготский Л. Психика, сознание, бессознательное. <i>Психология сознания</i>. СПб.: Питер, 2001. С. 31–46.</p> <p>Выготский Л. Лекции по психологии. <i>Л.С. Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах</i>. Т.2. Под общей ред. В. Давыдова. М.: Педагогика, 1982. С. 363–485.</p> <p>Выготский Л. Проблема сознания. <i>Л.С. Выготский Собр. соч. в 6-ти томах</i>. Т.1. Под ред. А. Лурия, М. Ярошевского, М.: Педагогика, 1982. С. 156–167.</p> <p>Выготский Л. Инструментальный метод в психологии. <i>Л.С. Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах</i>. Т.1. М.: Педагогика, 1982. С. 103-108.</p> <p>Выготский Л. О психологических системах. <i>Л.С. Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах</i>. Т.1. М.: Педагогика, 1982. С. 109–131.</p> <p>Выготский Л. Проблемы общей психологии. <i>Л.С. Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах</i>. Т.2. <i>Под общей ред. В. Давыдова</i>. М.: Педагогика, 1982. С.362–490.</p> <p>Выготский Л. Мышление и речь: Изд. 5, испр. М.: Лабиринт, 1999. 352 с.</p> <p>Гадамер Х.-Г. Семантика и герменевтика. <i>Актуальность прекрасного: Пер. с нем.</i> М.: Искусство, 1991. С. 60–71.</p> <p>Гадамер Х.-Г. Язык и понимание. <i>Актуальность прекрасного: Пер. с нем.</i> М.: Искусство, 1991. С. 43–59.</p> <p>Эткинд Е. «Внутренний человек» и внешняя речь. Очерки психопозитики русской литературы XVIII–XIX вв. М., 1998. 448 с.</p> <p>Франкл В. Человек в поисках смысла: <i>Пер. с англ. и нем. Вступ. ст. А. Леонтьева</i>. М.: Прогресс, 1990. 367 с.</p> <p>Фромм Э. Человек для себя. М.: АСТ; Мн.: Харвест, 2006. 352 с.</p> <p>Фуко М. Слова и вещи. <i>Археология гуманитарных наук</i>. СПб.: А-сид, 1994. 408 с.</p>		
Технічне забезпечення	<p><i>Комп'ютерні мережеві засоби</i> <i>Відтворювальна музично-технічна апаратура</i> <i>Аудіо- та відеоприлади</i></p>		
Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
Практичні роботи	6	40	80
Модульна контрольна робота	2	10	20
Стартовий рейтинг	1	50	70
Іспит	1	10	30
Підсумковий рейтинг	екзамен	60	100

Сума стартових балів та балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою Для екзамену	Оцінка за національною шкалою Для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно, з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Політика курсу

Правила взаємодії	<p>Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності ОНМА ім. А. В. Нежданової»</p> <p><i>Додатково:</i> Політика науково-творчого співробітництва</p> <p>Співпраця аспірантів у розв'язанні проблемних завдань дозволена, але відповіді/реферативні роботи кожний аспірант захищає самостійно.</p> <p>Взаємодія аспірантів під час іспиту / захисту рефератів категорично забороняється і будь-яка така діяльність буде вважатися порушенням академічної доброчесності згідно принципів академії.</p>
Додаткова інформація	<p>Навчальна програма дисципліни «Психологія мистецтва» ухвалена Вченою радою ОНМА ім. А. В. Нежданової (протокол №2 від 11.09.2019).</p> <p>Робоча програма кредитних модулів «Психологія мистецтва», розроблена професором кафедри історії музики та музичної етнографії Самойленко О.І. та ухвалена Науково-методичною радою ОНМА ім. А. В. Нежданової (протокол №1 від 25.09.2019).</p>